

2. Toulmins argumentmodel

Toulmins argumentmodel – grundmodellen

Påstand: Det standpunkt afsenderen ønsker modtagerens tilslutning til.

Belæg: Den specifikke grund afsenderen giver for at modtageren bør tilslutte sig påstanden.

Hjemmel: Den generelle regel der gør at modtageren bør acceptere påstanden på baggrund af belægget.

Et enkelt argument består af tre obligatoriske elementer: *Påstand*, *belæg* og *hjemmel*.² Disse tre elementer skal være identificerbare, enten fordi de udtrykkes eksplicit eller fordi de fungerer implicit. Hvis et af elementerne fungerer implicit, skal man på baggrund af de to andre elementer kunne udlede indholdet af det. Hvis to af elementerne er implicite, skal man kunne udlede dem af det eksplicit udtrykte element og konteksten. Kan man ikke det, er der ikke tale om et argument. Fremsættes påstanden således uden at der gives belæg og hjemmel, kalder man den et postulat. At postulere er ikke at argumentere fordi der netop *ikke* bringes dokumentation for påstandens gyldighed.

Elementer der fungerer implicit og som man derfor selv er nødt til at eksplicitere sættes i en parentes.

Påstand

Hvad er det for et udsagn modtageren skal acceptere gyldigheden af? Hvad er det afsenderen vil have modtageren til at tro på eller være enig med ham i? Påstanden er det centrale element i modellen. Det er det punkt hele argumentationen drejer sig om.

Belæg

Hvilke konkrete oplysninger skal få modtageren til at acceptere påstanden? Hvordan dokumenteres påstandens gyldighed? Belæg udgøres af konkrete oplysninger eller udsagn som støtter påstanden. Indholdet af belæg skal være noget modtageren er *mere* villig til at acceptere end påstanden.

Hjemmel

Hvilket generelt synspunkt kan få modtageren til at acceptere at de konkrete oplysninger (belæg) sandsynliggør eller beviser gyldigheden af udsagnet (påstanden)? Hvad er det for en grundlæggende forestilling, idé eller regel der gør at modtageren vil acceptere at et belæg overhovedet er belæg for påstanden?

Hjemmel forbinder påstand og belæg. Hjemmel er det generelle synspunkt der gør det muligt at slutte fra belæg til påstand. Hjemmel er et generelt synspunkt som deles af afsender og modtager. Dette generelle synspunkt kan enten være en almen gyldig sandhed eller bare en antagelse som afsender og modtager deler.

Analysen af et konkret eksempel på et argument, kan illustrere de tre obligatoriske elementer:

»En af mine studerende, Ole, er meget velbegavet. Han skriver gang på gang interessante og velargumenterede opgaver, som han altid får 13 for.«

Belæg

Han skriver gang på gang interessante og velargumenterede opgaver, som han altid får 13 for.

→ Påstand

En af mine studerende, Ole, er meget velbegavet.

Hjemmel

(Hvis man altid skriver interessante og velargumenterede opgaver, som man får 13 for, så er man velbegavet.)

Hjemlen er her sat i parentes fordi den er implicit. Og det vil netop hjemlen meget ofte være da vi jo udmærket er i stand til at forstå argumentet uden at hjemlen ekspliciteres.

Hvis man finder det vanskeligt at afgøre hvad der er hvad i et argument, kan man forsøge at omformulere udsagnene en smule. Prøv i givet fald at sætte *'derfor'* eller *'altså'* foran det der ligner påstanden, *'fordi'* foran det der tilsyneladende er belægget og *'eftersom'* foran det der antages at være hjemlen.

Toulmins argumentmodel – den udvidede model

Faste elementer:

Påstand:	Det standpunkt afsenderen ønsker modtagerens tilslutning til.
Belæg:	Den specifikke grund afsenderen giver for at modtageren bør tilslutte sig påstanden.
Hjemmel:	Den generelle regel der gør at modtageren bør acceptere påstanden på baggrund af belægget.

Fakultative elementer:

Gendrivelse:	De forbehold og usikkerhedsmomenter der knytter sig til hjemlens generelle gyldighed.
Rygdækning:	Dokumentation der understøtter hjemlens generelle gyldighed.
Styrkemarkør:	Graden af sikkerhed hvormed påstanden fremsættes.

Ud over de tre obligatoriske elementer kan der forekomme et eller flere af de tre fakultative elementer *gendrivelse*, *rygdækning* og *styrkemarkør* i et argument. Disse tre fakultative elementer bruges til at nuancere argumentationen. Med dem kan man belyse alternativer og udtrykke tvivl. Når man inddrager dem i sin argumentation, så foregriber man selv de indvendinger der kunne fremsættes imod påstandens gyldighed. Man indleder således en dialog med sig selv og sine modtagere for at undersøge gyldigheden af påstanden.

Gendrivelse

Hvilke *forbehold* er der for gyldigheden af hjemlen og dermed påstanden? Gendrivelsen indeholder de forbehold der er for hjemlens gyldighed, og som man derfor bør tage for gyldigheden af påstanden. Her ekspliciteres den usikkerhed der er for hjemlens gyldighed fordi denne usikkerhed vil overføres på gyldigheden af påstanden. Er hjemlen ugyldig, er påstanden det nemlig også. I gendrivelsen formulerer man altså i hvilke tilfælde hjemlens generelle autoritet sættes ud af kraft.

Rygdækning

Hvad *underbygger* hjemlen? Rygdækningen knytter sig også til hjemlen, men den understøtter denne. Rygdækningen bruges for at dokumentere hvilket grundlag der er for at stole på den generelle regel som udtrykkes i hjemlen. Hjemlen indeholder jo en generel sandhed eller regel som både afsender og modtager kan tilslutte sig. Rygdækningen vil typisk være anvendelig eller nødvendig i de tilfælde hvor afsenderen ikke uden forbehold tilslutter sig hjemlens evige gyldighed, dvs. i de situationer hvor der er rejst eller kan rejses gendrivelser.

Styrkemarkør

Hvor sikre kan vi være på gyldigheden af påstanden? Styrkemarkøren knytter sig til påstanden og angiver med hvor stor sikkerhed påstanden er gyldig, dvs. hvor sikker afsenderen er på påstanden og hvor meget han kan stå inde for den. Styrkemarkøren udtrykkes ofte med adverbier som f.eks. *sandsynligvis*, *formodentlig*, *måske*, *ofte*, *tilsyneladende*. Disse styrkemarkører er for det meste 'indbygget' i påstanden. Hvis der forekommer gendrivelse og/eller rygdækning i argumentet er det vigtigt at styrkemarkøren afspejler styrkeforholdet imellem dem.

Et argument der indeholder samtlige seks elementer kan f.eks. se sådan ud:

»Lise skriver sandsynligvis en god opgave. Hun er flittig og dygtig til dette fag. Det er min og mine kollegers erfaring at det er de centrale forudsætninger for at kunne skrive den slags opgaver. Men det kan selvfølgelig være at hun har en skriveblokering.«

Belæg	————	Styrkemarkør	———>	Påstand
Hun er flittig og dygtig til dette fag.		Sandsynligvis.		Lise skriver en god opgave.

Hjemmel	————	Gendrivelse
(Hvis man er flittig og dygtig til et fag, så kan man skrive en god opgave.)		Men det kan selvfølgelig være at hun har en skriveblokering.

Rygdækning
Det er min og mine kollegers erfaring at det er de centrale forudsætninger for at kunne skrive den slags opgaver.

Det er en god idé at anvende de fakultative elementer i akademisk argumentation da en nuancering af påstanden og en diskussion af hjemlens generelle gyldighed afspejler de akademiske idealer om at foretage *kritiske* vurderinger og tilstræbe objektivitet. Til gengæld er det en dårlig idé at inddrage alle de fakultative elementer i selv den mest underordnede argumentation da det meget hurtigt vil virke omstændeligt og i værste fald vil sløre opgavens overordnede fokus og ødelægge hele tekstens fremdrift. Brugen af de fakultative elementer er således en balancegang, og man bør derfor primært anvende disse

elementer i forbindelse med de mest overordnede, centrale og kontroversielle påstande.

Et argument kommer sjældent alene

Argumenter optræder ofte i flok. Når der bruges flere argumenter i en argumentation, kan de forholde sig på to grundlæggende måder til hinanden; der kan være tale om en *parallelstruktur* eller en *hierarkisk struktur*.

Parallelstruktur. I en parallelstruktur er der en sideordning af argumenterne. Her gives der typisk flere belæg for den samme påstand.

Betragt følgende argumentation:

»Det er lærerigt for studerende at skrive opgaver. De lærer noget om hvad det vil sige at arbejde videnskabeligt, og de får en masse viden om et konkret, fagligt relevant emne.«

Belæg 1	Påstand
De lærer noget om hvad det vil sige at arbejde videnskabeligt.	Det er lærerigt for de studerende at skrive opgaver.

Belæg 2
De får en masse viden om et konkret, fagligt relevant emne.

Hjemmel 1
(Det udvikler studerende fagligt at de lærer at arbejde videnskabeligt.)

Hjemmel 2
(Det udvikler studerende fagligt at få kendskab til konkrete, fagligt relevante emner.)

Hierarkisk struktur. I en hierarkisk struktur fungerer et af elementerne i det ene argument som element i et andet argument, f.eks. er belægget i det overordnede argument lig med påstanden i et andet, underordnet argument.

Se dette eksempel:

»Min studerende, Pia, skal have en god karakter for sin opgave. Den lever op til alle de væsentligste krav vi stiller til den gode opgave. Det er en fokuseret, velargumenteret, velskrevet opgave. Hun har en interessant problemformulering og leverer en metodisk upåklagelig analyse af sit gode empiriske materiale.«

Overordnet Belæg

Den lever op til alle de væsentligste krav vi stiller til den gode opgave.

Overordnet Påstand

Min studerende, Pia, skal have en god karakter for sin opgave.

Overordnet Hjemmel

(Når en opgave lever op til de væsentligste krav vi stiller skal den have en god karakter.)

Underordnet Belæg

Det er en fokuseret, velargumenteret, velskrevet opgave. Hun har en interessant problemformulering og leverer en metodisk upåklagelig analyse af sit gode empirisk materiale.

Underordnet Påstand (= Overordnet belæg)

Den lever op til alle de væsentligste krav vi stiller til den gode opgave.

Underordnet Hjemmel

(De væsentligste krav vi stiller til en opgave, er at den er fokuseret, velargumenteret og velskrevet. Den skal have en interessant problemformulering og levere en metodisk upåklagelig analyse af et godt empirisk materiale).

I praksis vil en argumentation naturligvis ofte brede sig over f.eks. flere parallelle belæg og ned i flere underordningsniveauer. Men der er generelt god grund til at gøre argumentationen overbevisende og overskuelig ved at følge de klassiske, retoriske råd der foreskriver at man skal:

- Bruge 'Elefantbosse' i stedet for 'Spredehagl' dvs. hellere fremføre og gå i dybden med ét godt belæg end give en halvhjertet fremstilling af flere halvgode belæg.
- Undgå alt for mange, lange argumentationshierarkier. Dette er for at sikre at teksten bevarer sit fokus.

Når man skal analysere argumentationen i en tekst skal man naturligvis tage højde for at argumenterne oftest optræder i en hierarkisk og/eller parallel struktur. Det er måske fristende bare at starte sin analyse så snart man i sin første gennemlæsning støder på den første påstand i teksten, og så fortsætte derfra. Men det er sjældent en god idé fordi det er umuligt at få overblik over tekstens argumentation fra begyndelsen. Læs derfor altid *hele* den tekst/ det tekststykke igennem som du vil lave argumentationsanalyse på. Overvej så hvad der udgør tekstens *hovedpåstand*, og find den i teksten. Husk at den godt kan stå flere steder (jf. s. 19). Find så belæg og hjemmel i teksten, og/eller eksplicitér dem hvis de er implicitte. Undersøg endelig om der er tale om flere parallelle belæg og/eller om der er nogle væsentlige, underordnede argumenter.

Det kan måske synes meningsfuldt at gennemanalysere en tekst og opstille hele dens argumentation, eller sidde og pusle med alle enkeltargumenterne. Og det *kan* det naturligvis også være, men andre gange vil en sådan detaljeanalyse være tidsspilde fordi den ikke giver et særlig stort udbytte. Overvej derfor altid hvor detaljeret en analyse du har brug for at lave og stræb altid efter først og fremmest at få klarlagt argumentationen omkring tekstens hovedpåstand.